

Datum
4 maart 2019

vereniging van
woningcorporaties

Kenmerk
BBPZ/JPep/RBos/19-036

Aan
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor SZW

Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag
Postbus 93121
2509 AC Den Haag

Onderwerp
Debat over het bericht dat de overheid geen grip krijgt op
de asbestbranche

088 233 37 00
aedes@aedes.nl
www.aedes.nl

KvK 40478218

Geachte Kamerleden,

Op 6 maart debatteert u met de staatssecretaris van SZW onder meer over haar beleidsreactie over het functioneren van het asbeststelsel (Kamerstuk 25834 nr. 150). De noodzakelijke uitgangspunten voor een ander en beter functionerend asbestbeleid zijn door Aedes eerder al vastgelegd in een [visiedocument](#) (zie ook bijlage).

De staatssecretaris geeft in haar beleidsreactie aan te willen werken aan *“een zorgvuldig asbestbeleid, waarbij wetenschappelijke inzichten over asbestrisico’s en werkwijzen centraal staan, waarbij regels eenduidig zijn en waarbij ruimte is voor innovatie”*. Het huidige asbestbestel heeft ernstige knelpunten. Daarbij denk de staatssecretaris *“enerzijds aan de handhaafbaarheid en de eenduidigheid van onze regels. Anderzijds is er te soms weinig ruimte voor innovatie, zijn de belangen niet in evenwicht en is het soms ook duur om asbest te saneren zonder dat dit leidt tot betere gezondheidsbescherming van werknemers in de branche.”*

In deze brief informeert Aedes u over nieuwe wetenschappelijke inzichten, de perverse werking van het systeem dat blijkt uit ontbrekende zeggenschap van de overheid, weerstand in de asbestsector tegen landelijk afschaling van laag risico-asbestsaneringen, onnodige versnelling en vreemde verplichtingen. We vragen u deze punten te betrekken bij het aanstaande debat.

Proportioneel asbestbeleid

Een recent onderzoek van het consortium TNO, Universiteit Utrecht, Radboud Universiteit en Crisislab (‘Inzichten voor proportioneel asbestbeleid’) dat op 5 maart gepubliceerd zal worden, geeft voeding aan een maatschappelijk debat over de werkelijke risico’s van asbestverwijdering en de maatregelen die daarbij passen. Het blijkt dat men na het aantreffen van asbest vaak onnodig zware saneringsmaatregelen treft. De onderzoekers roepen daarom op om het asbestbeleid rationeler te maken. Aedes is van mening dat de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek onderdeel dienen te zijn van de verbeteraanpak die de staatssecretaris aankondigt.

Onafhankelijkheid voorwaarde voor oplossen knelpunten

De regels van het Nederlandse asbeststelsel worden eigenlijk door de asbestindustrie geschreven en gecontroleerd. Dat gebeurt binnen de beheerstichting Ascet. Een certificaat is vervolgens het bewijs dat een bedrijf voldoet aan de regels die de branche zelf heeft geschreven. Deze zelfregulering veroorzaakt:

- overbodige regels, steeds meer werkzaamheden en detaillering, en daardoor hoge kosten voor onder meer corporaties en huiseigenaren (en meer inkomsten voor de asbestindustrie);
- opdrachtgevers van asbestsaneringen betalen het meeste geld voor laag risico-asbestsaneringen en relatief minder voor hoog risico-saneringen;
- een blokkade voor bedrijven die willen toetreden tot deze lucratieve markt;
- een belemmering voor innovatie en ontwikkeling van nieuwe methoden voor verwijdering;
- ongewenste overheidsbeïnvloeding waardoor bijvoorbeeld een bureau dat zelf actief is in de asbestmarkt in opdracht van het ministerie SZW het asbeststelsel mag evalueren (om te concluderen dat dit eigen stelsel 'draagvlak en het verantwoordelijkheidsgevoel genereert');
- dominantie van de asbestindustrie in de besluitvorming binnen Ascet;
- nog steeds veel asbest-overtredingen;
- versnipperd toezicht en rechtszaken tussen certificerende instellingen, Inspectie SZW en Omgevingsdiensten.

Uit het onderzoek 'Inzichten in de omgang met de risico's van asbest' (door prof. dr. Helsloot (2016)) blijkt dat asbest een normaal probleem is dat een normale oplossing verdient: Een nuchtere veilige aanpak, gebaseerd op feiten, met evenwicht tussen emotie en ratio, kan leiden tot betere en minder kostbare keuzes, zowel tijdens als na asbestincidenten. Bewoners van wooncomplexen waar asbest wordt gevonden, wijzen daarvoor de weg. Juist zij reageren vaak nuchter en realistisch.

Toch wil de staatssecretaris de verantwoordelijkheid voor het oplossen van de knelpunten uitgerekend leggen "daar waar die hoort: bij de betrokken bedrijven." Het huidige stelsel blijkt echter niet geschikt te zijn om de gewenste verbeteringen te realiseren. De verbeteraanpak van de staatssecretaris dient daarom onafhankelijk gestalte te krijgen. Dit kan volgens Aedes niet plaatsvinden met en binnen de beheerstichting van gecertificeerde asbestbedrijven.

Overheid heeft geen zeggenschap over het instrument SMARt

Het ministerie van SZW blijkt geen eigenaar te zijn van het (grotendeels door haar gefinancierde) instrument Stoffen Manager Asbest Risico Techniek (SMARt) dat de risicoklassen voor asbesthoudende toepassingen bepaalt. Daardoor kan de beheerorganisatie Ascet nu weigeren om uitvoering te geven aan de opdrachten van het ministerie van SZW. Zo voert Ascet resultaten uit het TNO-onderzoek naar vensterbanken niet door in SMARt, waardoor onder meer corporaties nu onnodig veel geld uitgeven bij het verwijderen van asbesthoudende vensterbanken. De staatssecretaris geeft aan dat ze, om dit soort affaires in de toekomst te voorkomen, daarom een herpositionering van het instrument wenst. Ze maakt hierbij niet duidelijk waarom zo'n poging nu wel kansrijk is, terwijl verzoeken van het ministerie van SZW tot nog toe zijn genegeerd door Ascet.

Geen certificering voor laag risico-situaties

Verplichte certificering is niet nodig voor laag risico-toepassingen, zoals asbesthoudende vensterbanken. Net als voor andere gevaarlijke stoffen is er al afdoende regelgeving om ervoor te zorgen dat bedrijven verantwoord omgaan met deze zogenaamde risicoklasse 1-saneringen. De inspanningen van de asbestmarkt zijn er echter op gericht om zelfs ook die werkzaamheden onder het kostbare certificeringsstelsel te brengen. Die lobby lijkt succesvol aangezien de aangekondigde verbeteractie van de staatssecretaris gebaseerd blijkt te zijn op onbewezen verhalen ("*in de gesprekken met de asbestbranche komt naar voren dat ...*", pag. 7 beleidsreactie 27 september 2018).

Als een systeem van kwaliteitsbewaking van persoons- of organisatiecapaciteiten wenselijk is, dan moet er een ruime mogelijkheid zijn tot verantwoorde invulling buiten het stelsel. Partijen (zoals bijvoorbeeld Aedes) moeten in staat worden gesteld om een eigen kwaliteitsborging voor laag-risico toepassingen te organiseren. Op dit moment functioneert daarvoor de Aedes-pilot voor vensterbanken, die succesvol is uit te breiden met andere laag risico-toepassingen.

Asbestdakenverbod: geen noodzaak voor certificering

Het voornemen om alle asbestdaken uiterlijk in 2024 te verwijderen, is niet goed onderbouwd blijkt uit onderzoek van Actal (inmiddels ATR: Adviescollege toetsing regeldruk). Ook asbestdeskundigen zijn sceptisch over de onderbouwing van het wetsvoorstel en de gestelde deadline. Het al genoemde onderzoek 'Inzichten voor proportioneel asbestbeleid' wijst eveneens op de marginale gezondheidsrisico's van het verwijderen van asbesthoudende daken door werknemers of particulieren.

De inspanningen en kosten voor het verwijderen van asbestdaken staan niet in verhouding met de potentiële risico's, zo blijkt. Het verwijderen van asbestdaken is een typisch voorbeeld van een activiteit met geringe complexiteit. Verplichte (deel-)certificering voor deze activiteiten is ongewenst en onnodig, evenals de koppeling daarvan aan het certificeringsstelsel van Ascert.

Verplichte inventarisatie van wat al bekend is

Voorafgaand aan sloop- of renovatiewerkzaamheden in gebouwen van vóór 1994 dienen corporaties een volledige asbestinventarisatie te laten uitvoeren. Zelfs als al bekend is dat een pand asbest bevat. De inventarisatie mag alleen gebeuren door een gecertificeerd bedrijf. Maar in huurwoningen treffen we maar een zeer beperkt aantal laag risico-asbesttoepassingen aan, zoals kitvoegen, gevelpanelen en cementen buizen. Het inventariseren van asbesthoudende materialen in woningen van een corporatie kan grotendeels door de corporatie zelf gebeuren. Het is onnodig om dit 'onafhankelijk' te laten doen door een gecertificeerde onderneming. Corporaties hebben zelf meer dan voldoende kennis en ervaring om asbesttoepassingen in woningen te herkennen. Vanwege de kennis die er bij corporaties al is over asbest en de eigen portefeuille, volstaat een structuur waarin maximaal 10% van de woningen in een complex door een gecertificeerde onderneming wordt geïnspecteerd. De rest doen corporaties dan zelf. Hiermee kunnen tijd en kosten bespaard worden.

Een asbestinventarisatierapport heeft een geldigheidsduur van 3 jaar. Daarna moet een corporatie opnieuw een gecertificeerd bedrijf het rapport laten actualiseren. Ook dit is een onnodige, kostenverhogende maatregel. Corporaties kunnen zelf beoordelen of de actuele situatie nog overeenstemt met de situatie in het rapport.

Voorstel

Wij denken en werken graag met u mee. Wij willen toe naar een beter asbestbeleid, gebaseerd op feiten, waarbij de kosten in een redelijke verhouding staan tot de risico's. Graag ga ik hierover met u in gesprek. Mocht u vragen hebben of nadere informatie willen naar aanleiding van deze brief, neemt u dan contact op met mij (via j.pepers@aedes.nl) of met mijn collega Richard Bos (via r.bos@aedes.nl).

Met vriendelijke groet,
Aedes vereniging van woningcorporaties

Jeroen Pepers
Directeur